

Кришук К. І., здобувач вищої освіти,
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
 Україна.

Науковий керівник – Кузнєцова Н. В., канд. пед. наук, доц.,
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
 Україна

ДЕЗАДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Вступаючи до закладу фахової передвищої освіти (далі – ЗФПВО), студенти стикаються з низкою проблем, пов'язаних з недостатньою психологічною готовністю до навчання, з руйнуванням навичок, звичок, ціннісних орієнтацій, які були вироблені роками за час набуття освіти у середній школі, невмінням здійснювати психологічну саморегуляцію власної діяльності та поведінки. Лише за останні роки проблема дезадаптації учнівської молоді до нового колективу стала предметом досліджень. Саме тому проблема дезадаптації студентів до навчання у ЗФПВО є надзвичайно актуальна.

Метою публікації є визначення видів та чинників дезадаптації, які її викликають, у студентів закладів фахової передвищої освіти.

Проблему дезадаптації студентів до навчання у закладах вищої освіти досліджували науковці: С. П. Архіпова, Г. Я. Майборода, О. В. Тютюнник, Л. О. Герасименко, А. М. Скрипніков та ін. Однак питання дезадаптації здобувачів освіти до навчання у закладах фахової передвищої освіти досліджені недостатньо.

Розгляд і вивчення проблеми дезадаптації студентів до умов навчання у закладах фахової передвищої освіти передбачає конкретизацію самого поняття дезадаптації.

Дезадаптація – порушення пристосування організму та психіки людини до змін навколишнього середовища, що проявляється неадекватними характеру подразників психічними і фізіологічними реакціями [1].

Науковці розрізняють психосоціальну та шкільну дезадаптацію.

Психосоціальна дезадаптація – збій у механізмах психічного пристосування при гострому або хронічному емоційному стресі, внаслідок чого виникає часткова або повна нездатність пристосовуватися до умов соціального оточення і виконувати звичайну для власного статусу роль у суспільстві через обмеження функціональності психіки [2]. Цей вид дезадаптації може виникнути внаслідок стресів, фізичних або психічних захворювань, конфліктів, емоційних переживань тощо. Найчастіше вона призводить до збоїв особистості під час входження в нову соціальну ситуацію, набуття навичок спілкування та взаємодії. Супроводжується незадоволенням особистості своїм становищем у групі,

зниженням самооцінки, посиленням незадоволеності своїм становищем у соціальному оточенні

Другий вид дезадаптації – до навчання, або її ще називають шкільною.

Шкільна дезадаптація – невідповідність соціопсихологічного і психофізичного статусу учня вимогам шкільного навчання, оволодіння якими стає утрудненим або навіть неможливим [3]. Можемо використати це поняття і щодо здобувачів фахової передвищої освіти. Для шкільної дезадаптації характерними ознаками є відмова (ухилення) особи від відвідування школи або іншого закладу освіти (ПТНЗ, ЗФПВО тощо) внаслідок певних труднощів, що виникли при засвоєнні програми або в процесі спілкування зі студентами або викладачами.

Проаналізувавши підходи науковців, можна виділити такі чинники дезадаптації:

- рівень готовності студента до навчання (соціальної, психологічної);
- стан здоров'я;
- психологічні особливості (слабкий тип нервової системи, надмірна збудженість);
- особливості розвитку (несформованість емоційно-вольові сфери, слабка саморегуляція поведінки);
- неправильне виховання в сім'ї (егоцентричний тип виховання, гіперсоціальне виховання, тривожно-підозріле);
- стиль спілкування викладача зі студентами (авторитарний, демократичний, ліберальний, скандальний, непослідовний тощо).

Для пристосування до нових умов студент повинен звільнитися від страху, переживань, недовіри, навчитися способам налагодження стосунків з однолітками та викладачами. Саме тому працівники закладу фахової передвищої освіти мають здійснювати свою роботу з урахуванням саме потреб студентів. Кураторам груп необхідно орієнтуватися в проблемах адаптації та дезадаптації; проводити зі студентами довірчі бесіди, які б давали їм змогу висловити свої переживання, а згодом і упоратися з ними; вивчати реальні потреби студентів. Дуже доцільно запитувати студентів про їхній настрій, проводити індивідуальні бесіди з батьками з метою поглибленого вивчення сім'ї; проводити виховні заходи, під час яких здійснюватиметься корекція поведінки (закріплювати впевненість у собі, схвалювати за намагання подолати перешкоду); проводити анкетування з метою запобігання дезадаптації та для вивчення особистісних особливостей студентів.

Список використаних джерел

1. Скрипніков А. М. Психосоціальна дезадаптація при посттравматичному стресовому розладі у жінок: монографія. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2016. 157 с.

2. Герасименко Л. О. Психосоціальна дезадаптація (сучасні концептуальні моделі). *Український вісник психоневрології*. Харків: 2018. Т. 26, вип. 1. С. 62–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uvp_2018_26_1_15
3. Архіпова С. П., Майборода Г. Я., Тютюнник О. В. *Методи та технології роботи соціального педагога: навч. посіб.* Київ: Слово. 2011. 496 с.

Кулібаба І. І. здобувачка 1-го курсу СО «Магістр»,
факультету хімії, біології і біотехнологій,
спеціальності 102 «Хімія»
ДонНУ імені Василя Стуса,
Україна.

Науковий керівник – Зарішняк І. М., канд. пед. наук, доц.,
ДонНУ імені Василя Стуса,
Україна

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНСТИТУТУ КУРАТОРСТВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інститут кураторів – це управлінська ланка, яка взаємодіє з іншими у системі позааудиторної виховної роботи і забезпечує її організацію на рівні студентської академічної групи. Куратор (тьютор, наставник) студентської академічної групи – це наставник і організатор, вихователь і консультант для студентів групи [1], який є посередником між студентом і адміністрацією закладу вищої освіти, між викладачем і студентом, між органами місцевої влади і студентами тощо.

Куратор – це авторитетна людина, здатна до самоорганізації, з великими творчими та педагогічними здібностями, яка стає так званим «провідником» для студентів в університетське життя. Той, хто зможе «підтримати, направити», знайти індивідуальний підхід до кожного окремо взятого студента та допомогти йому «влитися» в єдиний колектив. Показником здатності куратора організувати цей колектив є згуртованість, взаємодія та взаємовідносини академічної групи [3].

Тож куратор повинен враховувати індивідуальні особливості кожного зі студентів, їхні потреби та інтереси й на основі цього вже формувати єдиний колектив [3].

На сьогодні розвиваються альтернативні моделі кураторської діяльності. Однією з таких моделей є «Студентське кураторство», яке забезпечує активізацію та залучення молоді до студентського та суспільного життя. Проєкт «Студентського кураторства» дав змогу підтягнути та направити студентів у навчальному процесі, підказати, як раціонально проводити вільний час, де